

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

» вересня 2015 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ
(ФІЛОСОФІЯ, РЕЛІГІЄЗНАВСТВО)**

Галузь знань 0201 Культура
Спеціальності 5.02010201 Бібліотечна справа

Галузь знань 0305 Економіка та підприємництво
Спеціальність 5.03050801 Фінанси та кредит

Київ – 2015 рік

Робоча програма з дисципліни «Основи філософських знань (філософія, релігієзнавство)» для студентів галузі знань Бібліотечна справа, 5.02010501 галузі знань 0305 Економіка та підприємництво, спеціальності 5.03050801 Фінанси та кредит. «28» серпня 2014 року - 17 с.

Розробники: Складан А.А., Нос. Н.М., викладачі циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства

Протокол від «25» серпня 2015 року № 1

Голова циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства

«25» серпня 2015 року _____ (Бурдіна Н.К.)

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора
з навчальної роботи _____ (Дем'яненко С.І.)

Заступник директора
з навчально-методичної роботи _____ (Гейхман З.Л.)

Схвалено методичною радою Університетського коледжу

Протокол від «31» серпня 2015 року № 1

«31» серпня 2015 року № 1

Голова

(Братко М.В.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
<p>Кількість кредитів – 1,5</p> <p>Модулів – 1</p> <p>Змістових модулів – 2</p> <p>Загальна кількість годин – 54</p> <p>Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2</p>	<p>Галузь знань 0305 Економіка та підприємництво</p> <p>Спеціальність 5.03050801 Фінанси та кредит</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: молодший спеціаліст</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 2</p> <p>Семестр: 3</p> <p>Аудиторні заняття: 30 год., з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): 12 год. Семінарські заняття: 10 год. Індивідуальні заняття: 6 год. Модульний контроль: 2 год. Самостійна робота: 24 год.</p> <p>Вид контролю: <u>екзамен</u></p>
<p>Кількість кредитів – 1,5</p> <p>Модулів – 1</p> <p>Змістових модулів – 2</p> <p>Загальна кількість годин – 54</p> <p>Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,7</p>	<p>Галузь знань 0201 Культура</p> <p>Спеціальність: 5.02010201 Бібліотечна справа</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: молодший спеціаліст</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 2</p> <p>Семестр: 4</p> <p>Аудиторні заняття: 30 год., з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): 12 год. Семінарські заняття: 10 год. Індивідуальні заняття: 6 год. Модульний контроль: 2 год. Самостійна робота: 24 год.</p> <p>Вид контролю: <u>залік</u></p>

Пояснювальна записка

Сучасний етап історичного розвитку характеризується величезним ускладненням взаємозв'язків між усіма сторонами життя суспільства, між континентами, регіонами, країнами, усередині кожної країни. Зміни, що відбуваються в усьому світі, загострення глобальних проблем значно посилили інтерес до загальних проблем суспільного розвитку, проблем, концептуальне дослідження яких має важливе методологічне значення для осмислення процесів, що відбуваються в сучасному світі, осмислення зв'язків минулого, сьогодення і майбутнього в історії людства, подій, явищ реального життя. У цьому зв'язку набуває значення потреба у розумінні загальних тенденцій у формуванні світоглядних засад, що зумовлює потребу у визначеній цілісності філософського знання, в усвідомленні сутності людини і світу її буття, потреба у формуванні планетарної свідомості. Це, у свою чергу, актуалізує проблему взаємозв'язку суспільства й особи, розвитку сутнісних сил кожної людини, проблему формування світоглядних засад, якими людина керується у своїй життєдіяльності.

Усе це зумовлює підвищення значення філософського осмислення людиною свого ставлення до дійсності, тому що йдеться про здібності і можливості людини орієнтуватися в умовах, коли відбувається зміна глибинних світоглядних засад, прийнятих у даному суспільстві, коли змінюються уявлення про місце людини у світі й у житті. За цих умов питання сенсу життя, смерті і безсмертя виходять на передній план.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення філософії має на меті надати можливість розуміння загальних закономірностей існування й розвитку світобудови у контексті вивчення філософських основ й релігійної толерантності крізь призму учіння релігієзнавства

Тому завдання курсу філософії полягає в тому, щоб ознайомити студентів з історичним та логічним методами дослідження, методом сходження від абстрактного до конкретного як необхідною умовою пізнання. Розкрити закономірності розвитку людини як головного об'єкта дослідження, навчити знаходити головні ланки причинно-наслідкових зв'язків і відрізняти їх від побічних, як у матеріальних, так і в духовних процесах; прослідкувати закономірності об'єктивації й матеріалізації ідей на прикладах діяльності зарубіжних та вітчизняних діячів науки та практики, виробити навички аргументації власних переконань.

До завдань курсу релігієзнавства слід віднести пояснення розділів академічного релігієзнавства та його змісту і функцій, розгляд проблеми походження релігії, різних підходів її тлумачення, розкриття сутності релігійного феномену й ознайомлення студентів з різними типами релігійних вірувань, починаючи з ранніх форм, родоплемінних релігій, аж до етнічних і світових, а також популярних на теренах України.

У студента мають бути сформовані такі предметні **компетентності**:

- знання функцій та методів філософії та релігієзнавства, основних етапів розвитку філософської думки, вміння їх пояснювати;

- знання, вміння пояснювати та використовувати головні поняття та категорій філософії, ключові політико-філософські концепції;
- здатність визначати та розкривати основні напрямки та етапи філософських досліджень;
- вміння називати, аналізувати та порівнювати сучасні філософські течії;
- знання основних релігій світу, вміння визначати їхні особливості та спільні риси;
- знання та готовність аналізу основних релігійних традицій різних народів світу та сакральних книг різних релігій, здатність співвідносити релігійні та загальнолюдські цінності;
- готовність свідомо орієнтуватись в цінностях сучасного людства, грамотно оцінювати і аналізувати ціннісні аспекти розвитку культури сучасної цивілізації;
- здатність використовувати традиційні філософські методи пізнання та духовно-практичні засоби вирішення світоглядних та методологічних проблем людства;
- готовність користуватися науковим понятійним апаратом, будувати судження та робити вірні висновки, аналізувати філософські тексти, наводити приклади та робити порівняння, робити аналіз та встановлювати зв'язки;
- готовність оперувати набутими філософськими знаннями при виробленні власної світоглядної позиції; обґрунтовувати власну думку, спираючись на досягнення світової та вітчизняної філософії.
- готовність до вирішення питань моралі з точки зору різних етичних теорій, здатність пояснення своєї позиції щодо толерантного ставлення до представників різних релігій, народів та культур;

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Філософія.

Лекція 1. Сутність, особливості та функції філософії (2 год.)

Філософія як мудрість. Філософія як форма суспільної свідомості. Особливості філософського знання. Загальна характеристика філософії. Мета та порядок вивчення філософії як навчальної дисципліни. Світогляд, його структура, риси, суспільно-історичний характер. Історичні тини світогляду: міфологія, релігія, філософія. Філософський світогляд. Предмет, функції, коло основних проблем філософії.

Лекція 2. Філософський зміст проблеми буття (2 год.)

Онтологія, її основні проблеми та категоріальні визначення. Типи онтологій. Філософський сенс проблеми буття. її історичне усвідомлення. Категорія буття: її суть і специфіка. Основні форми буття. Роль категорії «субстанція» для визначення онтологічних основ і способу буття світу. Формування науково-філософського поняття матерії. Сучасна наука про складну систему організації матерії та її властивості. Матерія і рух. Простір і час як форми існування матерії. Поняття «світ» і «картина світу». Сучасні наукові моделі розвитку світу.

Семінар 1. Проблемні області філософії (2 год.)

Лекція 3. Проблема пізнання (2 год.)

Пізнання у контексті людського існування. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Види пізнавальної діяльності: чуттєве і раціональне. Діалектика чуттєвого і раціонального у пізнанні. Принцип визначальної ролі практики в пізнанні. Творчість як конструктивний принцип пізнання. Інтуїція. Проблема істини у філософії та науці. Практика як головний критерій істини. Поняття науки. Специфіка наукового пізнання. Методологія наукового пізнання. Метод і методологія. Рівні методології. Методи емпіричного дослідження. Методи теоретичного дослідження. Сучасна методологія пізнання. Логіка наукового дослідження та її етапи (факт, проблема, гіпотеза, доказ, теорія). Соціальні функції науки. Наука і мораль. Свобода наукового пізнання і соціальна відповідальність вченого.

Семінар 2. Діалектика та її альтернативи (2 год.)

Лекція 4. Філософська антропологія. Мета і цінність людського життя (2 год.)

Філософська антропологія як розділ філософського знання. Людина як основний предмет філософської антропології. Проблема людини в історії філософії: есенціалістська та екзистенціалістська парадигми. Людина в сучасному філософському дискурсі. Основні підходи до сенсожиттєвих пошуків. Проблема смерті.

Семінар 3. Етика та естетика. (2 год.)

Змістовний модуль 2. Релігієзнавство

Лекція 5. Походження релігійних вірувань й специфіка релігієзнавства (2 год.)

Становлення релігієзнавства як галузі наукового знання: ідеї, підходи, концепції (загальна характеристика). Релігієзнавство як наука і навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет і структура релігієзнавства: історія релігії, географія релігії, соціологія релігії, феноменологія релігії, психологія релігії, філософія релігії.

Ранні форми релігійних вірувань: магія, фетишизм, анімізм, їх визначення, становлення, загальне й особливе у функціонуванні та вияви в сучасних релігіях.

Наукові концепції походження релігії: астральна (солярна), міфологічна, анімістична, прамонотеїзму, аніматизму, преанімізму, магічна, соціальна, психологічна тощо. Матеріалістичне вчення про виникнення релігії. Сучасні уявлення про походження релігії.

Світові релігії: визначення, виникнення і характерні риси.

Соціально-історичні умови та ідейні джерела виникнення, хронологія і географія поширення, кількісні показники буддизму. Виникнення і еволюція християнства: I-XI століття (загальна характеристика). Православ'я: історія формування, кількісні показники та географія поширення. Католицизм: історичні етапи, особливості формування, кількісні показники та географія поширення. Протестантизм: соціально-економічні, політичні, ідеологічні, релігійні передумови виникнення. Соціально-історичні причини виникнення, ідейні витoki, кількісні показники і географія поширення ісламу.

Семінар 4. Світові релігії: буддизм та іслам. (2 год.)

Лекція 6. Поширення релігій на теренах України (2 год.)

Дохристиянські вірування слов'ян. Хрещення Русі. Проблема Київської митрополії та боротьба її за незалежність. Православна Церква під татарами, Литвою та Польщею. Розділення митрополій на Київську та Московську. Унія православної церкви з Римом. Православ'я в козацьку добу. Монастирі у житті українського православ'я. Митрополит Петро Могила та його роль у піднесенні православ'я. Приєднання Київської митрополії до Російської православної Церкви. Секуляризація та експропріація церковного майна при Петрі I. Ліквідація монастирських угідь. Націоналізація церковного майна радянською владою.

Виникнення автокефального та обновленського руху в XX ст. в Україні. Православна Церква в радянські часи. Гоніння на Церкву. Відродження православ'я в наші часи. Розкол в українському православ'ї: проблема канонічності та національної автокефалії. Православні церкви в Україні. Перспективи подолання релігійних конфліктів. Римо-католицька Церква в Україні. Грекокатолицька Церква (уніатська).

Нетрадиційні неорелігії в Україні. Поліфонічність та синкретичність духовно-релігійної мапи України. Традиційні релігійні меншини. Неохристиянство, харизматичні рухи, релігії східного спрямування, синкретичні вірування, езотеричні об'єднання, неоязичництво, сайєнтологічні рухи, магічні та сатанинські культури.

Семінар 5. Розвиток релігій в Україні (2 год.)

Навчально-методична карта дисципліни «Основи філософських знань (філософія, релігієзнавство)»

Разом: 54 год., лекції – 12 год., семінарські заняття – 10 год., індивідуальна робота – 6 год., самостійна робота – 24 год., підсумковий контроль – 2 год.

Модуль	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Зародження й історичний розвиток філософії				Релігієзнавство	
Лекції	Сутність, особливості та функції філософії	Філософський зміст проблеми буття	Проблема пізнання.	Філософська антропологія. Мета і цінність людського життя	Походження релігійних вірувань Сучасні світові релігії	Поширення релігій на теренах України
Семінари		Проблемні області філософії.	Діалектика та її альтернативи	Етика та естетика.	Світові релігії: буддизм та іслам.	Розвиток релігій в Україні
Самостійна робота						
Види поточного контролю	<i>МКР</i>					
Підсумковий контроль	<i>Екзамен (залік)</i>					

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	сем.	інд.	СР	МКР
Модуль 1. Філософія						
Лекція 1. Сутність, особливості та функції філософії	6	2			4	
Лекція 2. Філософський зміст проблеми буття	10	2	2	2	4	
Лекція 3. Проблема пізнання.	8	2	2		4	
Лекція 4. Філософська антропология. Мета і цінність людського життя	10	2	2	2	4	
<i>Разом за змістовним модулем 1</i>	34	8	6	4	16	
Модуль 2. Релігієзнавство						
Лекція 5. Походження релігійних вірувань й спеціалізація релігієзнавства. Сучасні світові релігії	8	2			4	
Лекція 6. Поширення релігій на теренах України	12	2	2	2	4	
Модульний контроль	2					2
<i>Разом за змістовним модулем 2</i>	22	4	2	2	8	2
<i>Усього годин за навчальним планом</i>	54	12	10	6	24	2

1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проблемні області філософії	2
2	Діалектика та її альтернативи	2
3	Етика та естетика	2
4	Світові релігії: буддизм та іслам.	2
5	Розвиток релігій в Україні	2

2. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Сутність, особливості та функції філософії	4	5
2	Історичні типи розвитку філософського знання	4	5
3	Предметні області філософії.	4	5
4	Українська філософія	4	5
5	Сучасна світова філософія	4	5
6	Походження релігійних вірувань й специфіка релігієзнавства	4	5
Разом		24 год.	30 балів

5. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації**: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення**: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю**: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання**: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи філософських знань (філософія, релігієзнавство)» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи
1. Відвідування лекцій	1
2. Відвідування семінарів (практичних)	1
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	10
5. Опрацювання фахових джерел	10
6. Написання реферату	15
7. Виконання модульної контрольної роботи	25
9. Виконання тестового контролю (експрес-контролю)	10
10. Творча робота, есе	20

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповідь, повідомлення, дискусія.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Кількість балів	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (добре)
C	75-81	
D	69-74	
E	60-68	3 (задовільно)
FX	35-59	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
		2 (незадовільно) з можливістю повторного прослуховування
F	1-34	

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

<p>Незадовільно. Студент відтворює менше половини навчального матеріалу навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; за допомогою викладача виконує елементарні завдання; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, відсутні сформовані уміння та навички; виконує 30% від загальної кількості тестів.</p>
<p>Задовільно. Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та сформулювати правило; здатен відтворити навчальний матеріал з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати; висловлене судження одним-двома аргументами, виконує 55-65% від загальної кількості тестів</p>
<p>Добре. Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує 75-80% від</p>

загальної кількості тестів.

Відмінно. Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен прийняти іншу позицію як альтернативну; виконує 95-100% від загальної кількості тестів.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.
- ✓

РОЗРАХУНОК БАЛІВ (залік)

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	6	6
2. Відвідування семінарів (практичних)	1	5	5
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	6	30
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	5	10	50
6. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
Всього			116
Коефіцієнт		1,16	

РОЗРАХУНОК БАЛІВ (екзамен)

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	6	6
2. Відвідування семінарів (практичних)	1	5	5
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	6	30
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	5	10	50
6. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
Всього			116
Коефіцієнт	1,93		

10. Методичне забезпечення

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Очікувані результати:

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи філософських знань (філософія, релігієзнавство)» студент:

- знає і називає функції та методи філософії та релігієзнавства, основні етапи розвитку філософської думки, вміє їх пояснювати;
- знає, вміє пояснювати та використовувати головні поняття та категорій філософії, ключові політико-філософські концепції;
- визначає та розкриває основні напрямки та етапи філософських досліджень;
- називає, аналізує та порівнює сучасні філософські течії;
- знає, називає основні релігії світу, вміє визначати їхні особливості та спільні риси;
- знає та аналізує основні релігійні традиції різних народів світу та називає сакральні книги різних релігій, співвідносить, порівнює, визначає спільне джерело релігійних та загальнолюдських цінностей;
- свідомо орієнтується в цінностях сучасного людства, грамотно оцінює і аналізує ціннісні аспекти розвитку культури сучасної цивілізації;
- використовує на практиці традиційні філософські методи пізнання та духовно-практичні засоби вирішення світоглядних та методологічних проблем людства;

- користується науковим понятійним апаратом, грамотно будує судження та робить вірні висновки, аналізує філософські тексти, наводить приклади та робити порівняння, здійснює аналіз та встановлює зв'язки;
- використовує на практиці набуті філософські знання при виробленні власної світоглядної позиції; обґрунтовує власну думку, спираючись на досягнення світової та вітчизняної філософії.
- аналізує питання моралі з точки зору різних етичних теорій, пояснює свою позицію щодо толерантного ставлення до представників різних релігій, народів та культур.

11. Рекомендована література

Базова

1. Арутюнов В. Філософія [Навчально-методичний посібник] / В. Арутюнов, С. Бондар. – К.: Аспект-Поліграф, 2008. – 309 с.
2. Бойко О. Філософія: курс лекцій: У 2-х ч / [уклад. О. Бойко]. – Суми, 2010. – Ч. 1. Історія світової та української філософії. – 187 с.
3. Бойко О. Філософія: курс лекцій: У 2-х ч / [уклад. О. Бойко]. – Суми, 2010. – Ч. 2. Філософські системи. – 179 с.
4. Присухін С. Філософія: [Навчальний посібник]. – К., 2008. - 361 с.
5. Огнев'юк В. Філософія. Історія філософії: Підручник / В. Огнев'юк, І. Утюж. – К.: Грамота, 2010. – 256 с.
6. Причепій Є. Філософія: Підручник / Є.Причепій, А. Черній, Л. Чекаль – К.: Академвидав, 2007.
7. Докаш В. Релігієзнавство: Навчальний посібник / За ред. В. Докаша, Г. Коцур та ін. – Чернівці: Рута, 2008. – 288 с.
8. Лешан В. Релігієзнавство. Кредитно-модульна система навчання: Підручник / Володимир Лешан, Ярослав Чорненький. – Чернівці, 2011. – 632 с.
9. Черній А. Релігієзнавство : підручник / А. Черній. — К. : Академвидав, 2008. — 400 с.

Допоміжна

1. Андрущенко В. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручник / В. Андрущенко, Л. Губерський, М. Михальченко. – К.: Генеза, 2006. – 656 с.
2. Андрущенко В. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / В. Андрущенко, Г. Волинка, Н. Мозгова та ін. за ред. Г. Волинки. – К.: Каравела, 2009.
3. Бичко І. Філософія. Підручник / І. Бичко. – К., 2006. – 656 с.
4. Бойченко І. Філософія історії / І. Бойченко, М. Горлач, І. Жиленкова, Є. Мануйлов. – К.: Прапор, 2006. – 656 с.
5. Гах Є.М. Етика ділового спілкування. – К., 2005.
6. Губерський Л. Філософія: Хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. Л. Губерського – К.: Знання, 2009. – 621 с.
7. Касьян В. Філософія: відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навч. посіб. / В. Касьян. – К.: Знання, 2008. – 347 с.

8. Кислюк К. Релігієзнавство / К. Кислюк, О. Кучер. – К.: Кондор, 2004. – 646 с.
9. Колодний А. Основи релігієзнавства. Курс лекцій. - К., 2006.
10. Левчук Л.Т., Оніщенко Р.І. Основи естетики. Навч. посіб. – К., 2000.
11. Лешан В. Історія християнства в Україні / В. Лешан, Ю. Звенигородська. – Чернівці: Рута, 2007. – 120 с.
12. Мозговий Л. Релігієзнавство: Навчальний посібник / За ред. Л. Мозгового, О. Бучми. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 264 с.
13. Надольний І.Ф. Філософія: посібник.-К., 1999, 2000, 2004.
14. Огнев'юк В. Освіта в системі цінностей сталого людського досвіду / В. Огнев'юк. – К: Знання України, 2003.
15. Петрушенко В.Л., Петрушенко О.П., Скалецький М.П. Релігієзнавство. – Л., 2004.
16. Петрушенко В.П. Практикум з філософії. Навчальний посібник.- Новий світ, 2003.
17. Петрушенко В.П. Основи філософських знань. Посібник- Новий світ, 2003.
18. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Академвидав, 2005. — 592 с.
19. Релігієзнавство: Навчальний посібник/ А.Г. Баканурський та інші. -К., 2004.
20. Сидоренко О. Релігієзнавство. Підручник / О. Сидоренко. – К.: 2008. – 470 с.
21. Смерж Л.О. Естетика: Навч. посіб. – К., Кондор, 2005.
22. Філософія. Світ людини: Курс лекцій / Табаковський В.Г., Булатов М.О., Хамітов Н.В. – К., 2003.
23. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
24. Філософський енциклопедичний словник.- К., 2002
25. Хамітов Н. Історія філософії. Проблема людини та її меж: Навч. посіб. / Н. Хамітов, Л. Гармаш, С. Крилова. – К.: КНТ, Центр навч. літ-ри, 2006.
26. Харьковщенко Є. Релігієзнавство: Підручник / Є. Харьковщенко. – Х., 2007. – 379 с.
27. Черній А. Релігієзнавство.- Академія, 2003.
28. Щерба С. Філософія. Підручник / С. Щерба. – К.: Кондор, 2007.
29. Щерба С.П. Філософія: короткий виклад. Навчальний посібник. - Кондор, 2004.
30. Ярошовець В. Історія філософії: Підручник / В. Ярошовець, І. Бичко, В. Бугров та ін.; за ред. В. Ярошовця. – К.: Центр учбової літератури, 2010. - 648 с.
31. Ярошовець В. Історія філософії: Словник / За заг. ред. В. Ярошовця. – К.: Знання України, 2005. – 1200 с.

12. Інформаційні ресурси

<http://www.filosof.com.ua> Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України .

<http://elibrary.nubip.edu.ua/2579/1/Філософія.pdf> Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Академвидав, 2005. — 592 с.

<http://uars.info> Українське Релігієзнавство. Бюлетень Української Асоціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. Сковороди НАН України